

nika“, razsipa“, „poslednjiga viteza“ in v nemško prestavljenih slovenskih narodskih pesem nisim doma dobil; rad bi se bil poklonil možu, s katerim se zamore naša domovina zares ponositi. Le žal mi je bilo, da se ni vse, kar sim tū o zadevah nekdanjiga podloštva slišal, kaj prav vezalo s svobodonadušenimi razodevami krasne njegove pesmi „Dunajskih sprehodov“, — vunder — sim si mislil — nihče ne more vsim prav storiti.

Kerško mestice (Gurkfeld), ktero sva popoldne z g. Svetlinam ogledala, leži na prav oskim prostoru med derečo Savo in visokim hribam, po katerim je veliko lepih vinogradov. V tem mesticu, ki ima nekoliko prav zalih pohoštev, je v letu 1693 slavni za Krajnsko deželo nepozabljeni Valvasor umerl v revnim stanu. — Z gosp. Svetlinam sva obiskala kapucinarski samostan, ki je bil v letu 1639 sozidan, in kjer naji je verli guardian Zupan, prej več let fajmošter, prijazno sprejel. Taki možje, ki so se dolgo za blagor ljudstva trudili, in si sred nepokojniga sveta mnogo skušinj nabrali, so pač vse časti in hvale vredni, naj si bo že njih obleka kakoršna koli.

Kerško je bilo v 14. stoletji mogočnih Celjskih grofov, in Miroslav je tū gospodoval, ko je z očetam v prepíru živel. Pa še veliko prej, že v letu 1248, se Kerško v starih pismih najde, in nekteri še clo terdijo, de je tū nekdanje Noviodunum stalo, in de je Konstanci, sin cesarja Konstantina Velikiga, nekaj časa tū stanoval. Jez pa raji s tistimi potegnem, ki pravijo, da je Noviodunum dobro uro nižej v sedanjim lepim polji bilo. — Iz mestne zgodovine ti ne vém družiga povedati, ko de so Turki v letu 1469 našo deželo na več stranéh napadli, in Kerško mesto razdjali. V letu 1542 je bila tod huda lakota, ker so bile kobilice polje in vinograde popolnoma razdjale; in trideset let pozneje v letu 1573 so se bili tod okrog, ne vém zakaj, kmetje spuntali in mestjane prisilili, se ž njimi združiti. Čez dva tisuč se jih je bilo zbralo; pa Krajnski stanovi so puntarjem Kerško kmalo vzeli in punt zaterli.

Svetlin me je tudi v Videm na Štajarsko peljal. Videm stoji na levi strani mogočne Save, Kerškemu mestu ravno nasproti. Ondašnjiga tehanta, častitiga g. Rejca sva šla obiskat. Sred Save mi réče Svetlin, ki je vedno dobre volje: jez mu bom naravnost in po pravici povedal, kdo si, pa boš vidil, de ne bo verjel, ker nimaš nič rudečiga na sebi. — Tudi jez sim bil prav dobre volje, ko sim v Vidmu prvič na lepo Štajarsko zemljo stopil. — Videm je precej velika vas, ki šteje do 50 hiš. Zvečer sva se spet v Kerško prepehljala, in nazaj v Leskovec šla. Vsa ta okrajna je dobro obdelana in prideluje posebno veliko sadja in vina.

Drugo jutro ob osmih me je peljal Svetlinov hlapec do Zidaniga mosta (Steinbrück). Skoraj 4 ure sva se vozila poleg Save po dolini, ki je sicer večidel oska, ki se pa vunder večkrat zdaj na Krajnski ali desni, zdaj na Štajarski ali levi strani Save kake pol ure delječ razširi. Na Štajarski strani se vidi narprej terg Rajhenberg, ki šteje do 80 hiš in okoli 400 duš. Nad tergam se vidi na griču lep grad, ki se mu Reichenburg pravi. — Dalje se vidi na Štajarskim drugi še večí terg z iménam Sevenca (Lichtenwald), ki šteje do blizo 600 prebivavcov. — Še dalje je viditi na Štajarskim Loka (Laak), precej velika vas v prav prijetnim rodovitnim kraji, kakih 6 ur od Celja. — Na Krajnski strani pa se vidi gor od Kerškiga narprej Teričengrad (Ruckenstein), 9 milj od Ljubljane; — potem Boštanj (Sauenstein), in semtertje kakšna majhna vas in nekoliko posamesnih hiš; — in poslednjič Radeče (Ratschach), zal terg v prav tesnim

kraji med goro in Savo. Cesta po ti, čez štiri dobre ure hodá dolgi dolíni je prav dobra, in kjer se dolína nekoliko razširi, so kraji, desiravno jih visoke gore obdajajo, prav prijetni. — Posebno pa so mi Radeče dopadle, ker se nisim nadjal, tū tako zaliga terga najti. Nekdo — mende Schönleben, pa vunder prav ne vém, — piše, de je nekdej tū rimsko „Prætorium Latovicorum“ bilo. Pa če tudi ni bilo tū rimske vselitve, so Radeče vunder že silno stare, in posebno star mora biti grad, kteriga podertine je na griču poleg sedanjiga terga še viditi, ker so se že v letu 1200 neki plemeniti Krajnski gospodje po njem „die Herren von Ratschach“ imenovali. — Radeče so mi bile v zgodovinskem obziru tudi za to znamenite, ker je glasoviti Truber nekaj časa tū luteransko vero oznanoval.

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* Za nesrečne kristjane, ki iz Bosne na Horvaško mejo begajo, se trinogom turškim ognit, je banska vlada jela darove nabirati.

* Ban Jelačić je na predlog društva za prirodne znanosti dovolil 600 gold. iz deželnih dohodkov za potovanje g. Vukotinovića in g. dr. Schlosserja po jugoslovenskih krajih, jih preiskat v zemljoznanskem obziru.

* Ruski pisatelj Bulgarin terdi, da je Ameriko Slovan najdel, in sicer Poljak Jan iz Kolne, ki je 15 let pred Kolumbom, tedaj v letu 1476 v službi Danskega kralja Kristjana II. prvi Ameriko obiskal.

* „Srbske novine“ prinesejo načrt osnove narodnega gledišča v Beligradu.

* „Južna pčela“, ktero je Milorad Medaković spervega v Temišvaru, in potem v Novem Sadu izdajal, je zavolj nekih sostavkov, ki so se med vrednikovo boleznijo v list vrinili, prepovedana. (Tako nevarno je vrednikom zboleti).

Novičar iz slovenskih krajev.

Spod Pohorja na Štajarskem 4. rošnika. Pri nas se letina boljše kaže, kakor smo se je nadejali, akoravno se je spomlad pozdno začela. Silje tukaj prav lepo stoji, pak ne tako na širokem Ptujskem polji, kder so žita redke; taka se tudi čuje od Murskega polja; na brežinah je tedaj letos lepša sternina. — Vinska terta lepo žene — grozd pak je za štertím listom: vince bo gospôda pila. — Tudi sadja bo še kaj, razve jabolk. — Drugim sadežem vreme predse dobro streže, ker je ob Duhovem po veliki vročini pohleben dež šel. Zato bodi ga Bog zahvaljen ino nas uim obvaruj: na mestéh blizo nas se ljudém huda godi — stradajo kruha ino soli. — Letošnje cepige kaj veselo rastejo: kamor se ozrem, se mi serdce smeji radosti, da se našinci toliko koristne sadjoreje résno poprijemajo; pusto, otožno germovje se ugiblje prijaznim sadonosnicam ino gole ledíne se venčavajo s cvetočimi drevesci. V tem oziru tū očitno pohvalim g. Divjaka, skerbnega bravca ino posnemavca Vaših ljubih „Novíc“; jegovo kmetovanje, vse po Vaših ukih ino svetih, je pak tudi sploh župljanom jasno razgledalo, kam se po umni marljivosti dospeti dá: v njegovem sadovniku, kder jezera drevesc iz pečk mergolé, se bodo naši učenci, ker še dozdej posebnega sadjoredišča nimamo, učili, sadonosnice gojiti in obdelovati; da mu maline, ali kakor Vi pravite, murve — ino vlaški jagnedi iz Vašega verta lepo rastejo, Vam bo moreda po godu izvedeti. — Še dva gospoda ino sicer učitelja sta kakor pridna sadjorednika za se ino za svoje učence sém prislúla iz Slovenskih goríc

ino sicer g. Dominkuš, učitelj pri sv. Antonji, ino g. Golob, podučitelj v Negovi. Bodi jima to v podbudo, ker so jima prê celò ti soper, kateri bi jima imeli po viši postavi sami v podporo biti! — Kedar za kaj več učiteljev izvém, da se s sadjorejoj hvalovitno bavijo, Vam je vesel oznanim, pak za zdaj, Bogu bodi milo, še za nikogar ne vém več. Srečno. Cafov.

Iz Celovca se piše, da k prvemu zboru nove gojzdnarske družbe od 1.—5. tega mesca se je snidilo 85 udov; kmetijske družbe vsih 7 dežel, ktere društvo obseže, so bile po poslancih nadomestovane. Gosp. deželni poglavar je pozdravil zbor s prijaznim govorom v iménu vlade in dežele. Svitli nadvojvoda Janez so društvinu opravniku dopisali, da jim je serčno žal, da so zadržani se prvega zbora koristnega društva vdeležiti, ktero bojo na vso moč podpirali. Začel se je zbor s pretresom predloženih postav, na ktere se bo opiralo početje novega društva.

Iz Kalca 3. junia. Binkoštni ponedeljk, čeravno ni bil posebno prijeten dan, je bil lep shod v imenitni Postojnski jami. Velike hvale vredno je skerbljivo razsvetljenje jame; naj bi se oskerbnistvo v slavo naši domovini zmiraj tako, in če mogoče, prihodnje še bolj skazalo! Dobro bi bilo, da bi se ti shodi tudi v Teržaskim in Goriškim časniku naznanili; prav bi pa tudi bilo, da bi se kak forint porabil v natančno preiskovanje Postojnske jame in jame sv. Madlene, ker zna biti bi se še dosto lepega našlo.

Ravno sim prebral pretres svojega sastavka v 39. listu, ktereja je Moshus spisal. Hvala Vam, častiti gospod, da mi odkritoserčno pomagata, Babudrovo zdravilo razglasiti! Le „viribus unitis“ Babudrovih zagovornikov in njegovih nasprotnikov se znamo resnice prepričati. Scer sim se pa nadjal, da bodem po svojem sastavku Babudri več prijatlov obudil, žalibog! pa se le skrit *) nasprotnik oglasi! Drage „Novice“, prosim poterpíte nekaj dní in Vam pošljem pretres pretresa**), ker ta reč je imenitna, in ne jez, ne Babudrovi zagovorniki vsega za resnico ne spoznamo, kar častiti gospod Moshus vé!

Ni dolgo, kar je v Bistriški okolici sopet pès stekel in ovco in psa vgriznil, in neki ženski krilo raztergal. Ker je letos zastran steklin posebno nesrečno leto, se je vedno bati, da bomo še marsikaj slišali, kar

*) To, g. Miroslav, naj Vas celò nič ne moti; svesti si znate biti, da Moshus je mož, ki ima o ti zadevi veljavno besedo.

**) Nam bo prav, — tode, prosimo, le dogodb, dogodb (facta, facta!) in taci, ki so gotove, spričane, in poslednjič le take, ki zadevajo za steklino že bolne ljudi ali živino, ker vse drugo je le »lana caprina«. Verh vsega tega pa ne smémo pozabiti, da te pravde ne bomo z besedami na popirji dognali, ampak sedaj, koje ta reč na beli dan prišla, je čas, da si zagovorniki Babudrovega zdravila prizadenejo, da se poskusí na bolnih vpričo zdravnikov. Neža Klemenova, ki je bila preteklo zimo od volka popadena stékla, je z Babudrovim zdravilom vred za steklino umerla; to spričuje, da Babudrovo zdravilo ni nič več vredno, ko vse druge enake zdravila, ki se za dva krajcarja dobé. Če hoče Babuder po Neži Klemenovi popolnoma zgubljeno slovečnost spet si pridobiti, mora več pa gotovo steklih ozdraviti. Prihodnjič bomo pa govorili nekoliko o nevarnosti Babudrovega zdravila. Vred.

željo oživí, da bi se množina psov sploh pomanjšala. Sadaj je tolikanj psov po deželi, da je komaj verjeti, in lahko bi se s tem, kar nepotrebni cuki pojedó, prav debeli prešiči redili. Ali ni mogoče, da bi vse srenje ti napaki v okom prišle? Če bi se za vsako nepotrebno scéne kaka 2 forinta v srenjsko denarnico plačala, brez dvoma bi ne imeli tako stekline se bati ko sadaj. Le žalibog! da imajo semtertje ravni tisti možé, ki imajo postaviti postavo, skoraj narveč psov! Miroslav.

Novičar iz mnogih krajev.

Namesto preklicane tiskarne postave od 13. marca 1849 je prišla po ukazu cesarjevem od 27. maja t. l. nova za vse kronovine, razun vojne granice, veljavna postava na dan, ktera določi vse, kar zadeva natiskovanje in izdajanje bukev, časnikov in družih spisov, in 1. septembra t. l. v veljavnost stopi. Kdor hoče prihodnjič kak časnik izdajati, mora, če je časnik zastavi (ali kaucii) podveržen, dovoljenje dobiti od Dunajske vikši policijske vradije, — scer pa od dežel-niga poglavarja. Zastave, ki se morajo za vsak časnik vložiti, če tudi le ob kratkim osvetnih, cerkvenih ali druževnih dogodbah govori, so še višji od dosedanjih, in znesó po raznim številu prebivavcov tiste okolice, v kateri časnik izhaja, ali 10.000, 7000 ali pa 5000 fl.; za časnike, ki ne izhajajo 3krat v tednu, se vloží polovica imenovanih zneskov. Iz teh zastav se bojo kazni plačevale, v ktere zna časnik za kak prelom predpisanih postav obsojen biti. — Telegrafno naznanilo pové, da je prišel svitli cesar v saboto popoldne ob petih v Budim na Ogersko, in da ga je ljudstvo slavno sprejelo. — Bere se, da bojo brambovci (Landwehr) in pa grenadirji jenjali; namest brambovcov bo vsak doslužen vojak še dvé leti dolžnost imel, ob času potrebe v vojaški stan stopiti. — Navadni mesečni spis narodske banke naznani, da 1. dan t. m. je bilo v banki za 42 milionov in 459.801 fl. gotoviga sreb. denara; med ljudstvom pa je bilo 202 mil. 962.082 fl. banknih bankovcov; gotovina se je pomnožila za 34.371 fl., bankovci so se pa pomanjšali za 4.751.801 fl. — Dunajski magistrat je oistro prepovedal, zunaj jeseni, ptiče loviti in jih prodajati; kdor zdaj ptiča na prodaj pri-nese, bo kaznovan na denarji in pride v zapor. — Na predlog bana je svitli cesar ukazal, da se ima železnica brez mude iz Siska proti Zagrebu in Zidanemu mostu začeti delati. — Od ognja v Sarajevem se je toliko zvedilo, da se je v neki kerčmi pričel ob 8. zvečer in da se je po vetru naglo v celem mestu razširil, da je bilo zjutraj ob 7. že vse v pepélu. Pogorelo je 1600 hiš in 600 štacun. Škode je več milionov piastrov. — Kristiani iz Bosne se vedno bolj preselujejo na Horvaško in išejo pomoči pri svojih bratih. — Iz Carigrada se piše, da se ima v 4 letih napraviti železnica iz Carigrada do Ogerske meje in ondi z austrijsko železnico, ki se bo do tje napravila, zjediniti. Na Turškem bodo Angličani železnico delali, in že je zavolj tega nek anglešk inženir z delavci vred v Carigrad prišel, da bo načert železnice speljal. Ta inženir je že dvakrat ogledal kraje poleg Drinopolja (Adrianopol), in posebni pozor je obrnjen proti Balkanu.

Povabilo na naročbo „Novic“

za drugo polovico leta, ki se začne prihodnji mesec, razglasimo danes s tem pristavkom, da bomo priložili v saboto Novicam navadni naročilni list, ki služi častitim g. naročnikom namesto posebnega pisma. Pri ti priliki pa tudi naznanimo, da nas je število naročnikov v stan djalo, prihodnji mesec doklado s kratkočasnimi obrazki ali podobami „Novicam“ pridjati, zastran kterih se nadjamo, da bojo — kot prva poskušnja — našim Slovencom ravno tako všeč, kakor so Nemcom „Fliegende Blätter“.

Natiskar in založnik Jožef Blaznik v Ljubljani.